અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

ગુજરાત હાઇકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૩૯૫/૨૦૦૨

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર **સહી/-**

==========

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	હા
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના

==========

ગુજરાત રાજ્ય....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

અશોકકુમાર રવિશંકર પંડ્યા....સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

==========

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સુશ્રી મોનાલી એચ. ભટ્ટ

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી ઉમેશ એ. ત્રિવેદી

==========

કોરમ: **માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર**

તારીખ : ૨૩/૦૩/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. અપીલકર્તા – રાજ્ય તરફે વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સુશ્રી મોનાલી એચ. ભટ્ટ અને સામાવાળા તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઉમેશ એ. ત્રિવેદીને સાંભળવામાં આવ્યા.

૨. આ અપીલ મારફતે, અપીલકર્તા – રાજ્ય સ્પેશિયલ કરપ્શન કેસ નં. ૪/૨૦૦૦ માં વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ (એ.સી.બી.), ભરૂચના તારીખ ૩૧.૧૨.૨૦૦૧ ના નિર્દોષ મુક્તિના ચુકાદા અને હુકમથી નારાજ થયા છે, જે અન્વયે હાલના સામાવાળાને પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ,

૧૯૮૮ (ત્યારબાદ ટૂંકમાં 'ધી એક્ટ' તરીકે ઓળખવામાં આવશે) ની કલમ ૧૩(૨) સાથે વાંચતા કલમ ૭, ૧૩(૧)(સી) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

૩. ટૂંકમાં કેસ નીચે મુજબ છે :-

સામાવાળા આરોપી સરકાર દ્વારા ચલાવવામાં આવતા તોલમાપ વિભાગમાં જુનિયર ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા અને તેમના તે હોદ્દાની રૂએ, તેમને તોલ અને માપના કાંટા / સાધનોની ચકાસણી કરવાની ફરજ સોંપવામાં આવી હતી. મૂળ ફરિયાદી – રાકેશકુમાર હસમુખભાઈ મિસ્ત્રી "ચિરાગ સ્કેલ્સ" ના નામે તોલ અને માપના કાંટા / સાધનોના રિપેરિંગનો વ્યવસાય ચલાવતા હતા. તારીખ ૦૬.૧૦.૧૯૯૯ ના રોજ મૂળ ફરિયાદી રાકેશકુમાર દ્વારા ૧૩ વ્યક્તિઓના તોલ અને માપના કાંટા ચકાસણી માટે સામાવાળા આરોપી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા અને તે સમયે, સામાવાળા આરોપીએ ફરિયાદી પાસેથી રૂ. ૨,૫૦૦/- ની ગેરકાયદેસર અવેજની માંગણી કરી હતી. તારીખ

૦૭.૧૦.૧૯૯૯ ના રોજ, ફરી એકવાર મૂળ ફરિયાદીએ સામાવાળા આરોપીનો સંપર્ક કર્યો અને કાંટાની ચકાસણી કરી મંજૂર કરવા વિનંતી કરી અને તે સમયે પણ સામાવાળા આરોપીએ ગેરકાયદેસર અવેજની માંગણી કરી હતી. ત્યારબાદ મૂળ ફરિયાદીએ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, એ.સી.બી. પોલીસ સ્ટેશન, ભરૂચનો સંપર્ક કર્યો અને આ સંબંધમાં ફરિયાદ નોંધાવી હતી. ફરિયાદના અનુસંધાનમાં, કાયદા હેઠળ જરૂરી યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી, તારીખ ૨૯.૧૦.૧૯૯૯ ના રોજ છટકું ગોઠવવામાં આવ્યું હતું અને સામાવાળા ગેરકાયદેસર અવેજ સ્વીકારતા રંગેહાથ પકડાઈ ગયા હતા. ત્યારબાદ, સામાવાળા આરોપીની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને તપાસ પૂર્ણ થયા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ ચાર્જશીટ રજૂ કરવામાં આવી હતી.

ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ, સામાવાળા આરોપીએ તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપો સામે ગુનો કબૂલ કર્યો ન હતો અને કેસ ચલાવવાની માંગણી કરી હતી અને ટ્રાયલના અંતે, વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજે સામાવાળા આરોપીને તમામ ગુનાઓમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કર્યા હતા.

૪. પ્રોસિક્યુશને નીચેના સાક્ષીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા પુરાવાઓ પર આધાર રાખ્યો હતો :-

વિગતો	એક્ઝિબિટ
ફરિયાદી સાક્ષી ૧ દાહૂદ હાજી અલ્લારખા સત્યા, જેમણે પ્રોસિક્યુશન માટે મંજૂરી આપી હતી	૬
ફરિયાદી સાક્ષી ૨ રાકેશકુમાર હસમુખભાઈ મિસ્ત્રી, ફરિયાદી	૨૦
ફરિયાદી સાક્ષી ૩ જયંતિભાઈ દેવજીભાઈ વસાવા, પંચ સાક્ષી	૨૮
ફરિયાદી સાક્ષી ૪ દેવેન્દ્રસિંહ પર્વતસિંહ પરમાર, પંચ સાક્ષી	૨૫
ફરિયાદી સાક્ષી ૫ સીતારામ તુકારામ રણપીસ, સાક્ષી	૨
ફરિયાદી સાક્ષી ૬ નરેશચંદ્ર ભીખાભાઈ કોરલવાલા, પી.આઈ.	૨૭
ફરિયાદી સાક્ષી ૭ રમણભાઈ લક્ષ્મણભાઈ પરમાર, તપાસ કરનાર અમલદાર	૩૩

પ્રોસિક્યુશને દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પર આધાર રાખ્યો હતો, તે પૈકીના કેટલાક નીચે મુજબ છે :-

વિગતો	એક્ઝિબિટ
ફરિયાદી રાકેશકુમાર હસમુખભાઈ મિસ્ત્રી દ્વારા આપવામાં આવેલી ફરિયાદ	૯
ફરિયાદી પાસેથી વસ્તુઓની જપ્તી યાદી	૨૨
આરોપીની પરિસ્થિતિનું મૂળ પંચનામું	૩૧
આરોપીનું ધરપકડ મેમો	૩૨
સરકારી ગેઝેટની ખરી નકલ	૩૪

૫. હકીકતોની ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સુશ્રી મોનાલી એચ. ભટ્ટે એક્ઝિબિટ ૩ અને પંચ સાક્ષી નં. ૨ અને ૩ ની જુબાનીઓ તેમજ મૂળ ફરિયાદીની જુબાની પર ભારે આધાર રાખ્યો છે. તેમણે એવી રજૂઆત કરી છે કે ફરિયાદીને વિશ્વાસપાત્ર વ્યક્તિ ન માનવા બાબતે વિદ્વાન જજના તારણોમાં વિકૃતિ રહેલી છે. જો પંચ સાક્ષી નં. ૧ અને ૨ ના પુરાવા એકસાથે લેવામાં આવે, તો તેઓ પંચનામું સાબિત કરે છે અને તેથી, તેમણે એવી રજૂઆત કરી છે કે હોસ્ટાઇલ સાક્ષીના પુરાવા સ્વીકારવાના સિદ્ધાંતો પર જ્યાં સુધી તેમનો સંબંધ છે, તેઓ માત્ર પંચનામું સાબિત કરવાના હેતુ માટે જ છે. વસૂલાતનું સ્થળ એ જ ઘટનાનું સ્થળ હતું અને તે માનવું જોઈએ. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન જજ દ્વારા માનવામાં આવેલા વિરોધાભાસો એટલા નજીવા છે કે તેને વિદ્વાન જજ દ્વારા નિર્દોષ મુક્તિનો આધાર બનાવી શકાય નહીં. વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સુશ્રી મોનાલી એચ. ભટ્ટના જણાવ્યા મુજબ, આરોપીના હાથમાંથી એન્થ્રેસીન પાવડર મળી આવ્યો હતો. એક્ઝિબિટ ૩૩ એ તપાસ કરનાર અમલદારની જુબાની છે, જેમની

હાજરીમાં આરોપી પાસેથી ચલણી નોટો મળી આવી હતી. એકવાર તમામ ઘટકો એટલે કે માંગણી, સ્વીકૃતિ અને આરોપી પાસેથી નાણાંની વસૂલાત સાબિત થઈ જાય, પછી આ કૃત્ય આરોપી દ્વારા માંગવામાં આવેલા ગેરકાયદેસર અવેજનું કૃત્ય બને છે. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ એક એવો કેસ છે જેમાં આ અદાલતે હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ અને વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ (એ.સી.બી.), ભરૂચના ચુકાદા અને હુકમને ઉલટાવવો જોઈએ.

૬. તેનાથી વિપરીત, સામાવાળા તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઉમેશ એ. ત્રિવેદીએ એવી રજૂઆત કરી છે કે ફરિયાદી આરોપી હેરાન થાય તે જોવા માટે મક્કમ હતો. આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલ ખુલાસો વિદ્વાન જજ દ્વારા યોગ્ય રીતે માનવામાં આવ્યો છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પ્રથમ છટકું નિષ્ફળ ગયું હોવાથી, ફરિયાદી અને પોલીસ સત્તાવાળાઓ એટલા ચિંતિત હતા કે આરોપીએ વારંવાર નાણાં સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો હોવા છતાં, તેના પર નાણાં પધરાવી દેવામાં આવ્યા હતા. આ સમગ્ર ઘટનાક્રમ માત્ર આરોપી હેરાન થાય તે હેતુથી જ બન્યો હતો; પાછળથી

તેની સામે ગુનો નોંધી આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ નીચેના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે :- **૨૦૧૪ ક્રિમિનલ લો જર્નલ ૨૪૩૩** માં રિપોર્ટ થયેલ **બી. જયરાજ વિ. આંધ્રપ્રદેશ રાજ્ય**; **૨૦૧૫ (૧) ક્રાઇમ્સ ૧૩૦ (એસ.સી.)** માં રિપોર્ટ થયેલ **સી. સુકુમારન વિ. કેરળ રાજ્ય** અને **ક્રિમિનલ લો જર્નલ ૭૨** માં રિપોર્ટ થયેલ **એમ.આર. પુરુષોત્તમ વિ. કર્ણાટક રાજ્ય** ના કેસોમાં સર્વોચ્ચ અદાલતનો નિર્ણય.

ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન જજના સુસંગત ચુકાદા અને હુકમમાં આ અદાલત દ્વારા કોઈ હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર નથી.

૭. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા નિર્દોષ મુક્તિના હુકમ સામે આ અદાલત દ્વારા અપીલની સુનાવણીનું સંચાલન અને નિયમન કરતા સિદ્ધાંતો સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ચુકાદાઓની શ્રેણીમાં ખૂબ જ સંક્ષિપ્તમાં સમજાવવામાં આવ્યા છે. આ તબક્કે, **૨૦૧૪ સુપ્રીમ કોર્ટ ૩૭૯૮** માં રિપોર્ટ થયેલ **સતવીર સિંહ વિ. દિલ્હી રાજ્ય મારફતે સી.બી.આઇ.** ના

કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનું અવલોકન કરવું સુસંગત છે, જેમાં આરોપીની અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી હતી.

સંબંધિત ભાગો નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવ્યા છે :-

> "તારીખ ૦૮.૦૭.૧૯૮૯ ના રોજ આરોપીના નિવાસસ્થાને સ્ટીલના પલંગ પર રાખવામાં આવેલી ગેરકાયદેસર અવેજ ધરાવતી કાળી રેક્સિનની બેગ આરોપીના શરીર પરથી મળી આવી ન હતી. તેથી, અપીલકર્તા પાસેથી ગેરકાયદેસર અવેજનો સ્વીકાર કે વસૂલાત સાબિત થતી નથી. વધુમાં, અપીલકર્તા વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા આ અદાલતના ચુકાદાઓમાંથી ઉપર ટાંકવામાં આવેલા સંબંધિત ફકરાઓ પર રાખવામાં આવેલ આધાર વાસ્તવિક પરિસ્થિતિને યોગ્ય રીતે લાગુ પડે છે. તેથી, અપીલકર્તાને ચૂકવવામાં આવ્યા હોવાનો આક્ષેપ કરાયેલ ગેરકાયદેસર અવેજની માંગણી, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાત પ્રોસિક્યુશન દ્વારા સાબિત થતી નથી. આમ, રેકોર્ડ પરના મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાના એકંદર મૂલ્યાંકન પર ટ્રાયલ કોર્ટ યોગ્ય તારણ પર પહોંચી છે અને તેણે હકીકતના તારણો નોંધ્યા છે અને ઠરાવ્યું છે કે અપીલકર્તા પાસેથી અવેજની માંગણી, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાત સાબિત થતી નથી, તેથી, કાયદાની કલમ ૨૦ હેઠળ કોઈ પૂર્વધારણા રહેતી નથી.

વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે તેમના ચુકાદામાં યોગ્ય રીતે ઠરાવ્યું છે કે નિર્દોષતાની પૂર્વધારણા અપીલકર્તાની તરફેણમાં છે અને તેઓને ગુણદોષના આધારે નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

૩૯. ઉપર જણાવેલ હકીકતો અને રેકોર્ડ પરના પુરાવાનું કાળજીપૂર્વક અવલોકન કર્યા પછી અને ફરિયાદી સાક્ષી-૨, ફરિયાદી સાક્ષી-૩ અને ફરિયાદી સાક્ષી-૯ ના પુરાવાના ટાંકેલા ભાગના સંદર્ભ સાથે પક્ષકારો વતી રજૂ કરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત પરસ્પર વિરોધી કાનૂની દલીલોની કાળજીપૂર્વક તપાસ કર્યા પછી, અમારો એવો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે સામાવાળા તરફના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જેના પુરાવા પર ઘણો આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે ફરિયાદી ફરિયાદી સાક્ષી-૨ પાસેથી અપીલકર્તા દ્વારા ગેરકાયદેસર અવેજની માંગણી અને સ્વીકૃતિ સાબિત કરવામાં પ્રોસિક્યુશન નિષ્ફળ ગયું છે.

૪૦. અમે, તદનુસાર મુદ્દા નં. ૨ નો જવાબ અપીલકર્તાની તરફેણમાં આપીએ છીએ કે નિર્દોષ મુક્તિના ચુકાદા અને હુકમને ઉલટાવવા માટે હાઇકોર્ટ દ્વારા અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવો એ માત્ર ભૂલભરેલું જ નથી પરંતુ કાયદાકીય ભૂલથી પણ પીડાય છે અને રદ થવાને પાત્ર છે. તદનુસાર, અમે મુદ્દા નં. ૧ અને ૨ નો જવાબ અપીલકર્તાની તરફેણમાં આપીએ છીએ.

મુદ્દા નં. ૩.

૪૧. અમે પક્ષકારો વતી રજૂ કરવામાં આવેલા કાનૂની પુરાવા અને પરસ્પર વિરોધી કાનૂની દલીલોને ધ્યાનમાં લીધા પછી મુદ્દા નં. ૧ અને ૨ નો જવાબ અપીલકર્તાની તરફેણમાં આપ્યો છે. અપીલકર્તા વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી સુસ્થાપિત રજૂઆતોનો સ્વીકાર કર્યા પછી અમે ઉપરોક્ત તારણો પર પહોંચ્યા છીએ. મુદ્દા નં. ૧ અને ૨ પરના અમારા તારણો અને કારણોને ધ્યાને લેતાં, સામાવાળા વતી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો કાયદામાં તદ્દન ટકી શકે તેવી ન હોવાથી ફગાવી દેવામાં આવે છે."

૮. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને કેસના રેકોર્ડનું અવલોકન કર્યા પછી, એ બાબત નિર્વિવાદ છે કે જે ફી ચૂકવવાની હતી તે અગાઉથી ચૂકવી દેવામાં આવી હતી અને પહોંચ પણ આપવામાં આવી હતી. હકીકતનું આ તારણ એટલું વિકૃત કહી શકાય નહીં કે જેથી આ અદાલત દ્વારા તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જરૂરી બને. સર્વોચ્ચ અદાલતે **સતવીર સિંહ** (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આવા ગુનામાં આરોપીની નિર્દોષ મુક્તિ માટેના

સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કર્યા છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઉમેશ એ. ત્રિવેદી દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા નિર્ણયો પણ આરોપીના લાભ માટે મદદરૂપ થશે. હાલના કેસમાં, આ અદાલત સામાવાળાને નિર્દોષ મુક્ત કરતી વખતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો અને નોંધાયેલા તારણો સાથે સંપૂર્ણપણે સહમત છે અને સદર કારણો તેમજ ઉપરોક્ત કારણો અપનાવતાં, મારા મતે, વાદગ્રસ્ત ચુકાદો ન્યાયી, કાયદેસર અને યોગ્ય છે અને આ તબક્કે આ અદાલત દ્વારા તેમાં કોઈ દખલ કરવાની જરૂર નથી.

૯. ઉપરોક્ત સંજોગોમાં, સ્પેશિયલ કરપ્શન કેસ નં. ૪/૨૦૦૦ માં વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ (એ.સી.બી.), ભરૂચનો તારીખ ૩૧.૧૨.૨૦૦૧ નો નિર્દોષ મુક્તિનો ચુકાદો અને હુકમ કાયમ રાખવામાં આવે છે. સામાવાળાને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા તમામ આરોપોમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવે છે.

૧૦. અપીલ ગુણદોષ વિનાની છે અને ફગાવી દેવામાં આવે છે. જામીન અને જામીનપત્ર, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. રેકર્ડ અને કાર્યવાહી, જો કોઈ હોય તો, સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને તુરંત મોકલી આપવામાં આવે.

સહી/-

(કે.જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

કેરોલાઈન

This is an AI-Assisted Translation.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========